Tillaga að breytingu á aðalskipulagi sbr. 1 mgr. 36 gr. skipulagslag nr. 123/2010

Fyrirhugað er að breyta Aðalskipulagi Skorradalshrepps 2010-2022, samþykkt af umhverfisráðherra þann 15.10.2013, í landi Dagverðarness. Tillagan felur í sér eftirlaðar breytingar á skipulagsupprætti:

- Austurmörk fristundabyggðarsvæðis C færast 185 m til vesturs og svæði minnkar um 4,0 ha.
- Nyttr, 3,9 ha fristundabyggðarsvæði verður skilgreint austarlega á jörðinni, ofan Skorradalsvegi (508), innan númerand skógræktarsvæðis.
- Tvö ný skógræktarsvæði verða skilgreind ofan við önnur svæði ofan vegar. Efri mörk skógræktarsvæðana taka mið af skógræktarsvæðum á aðöggiðandi jörðum; Hvammi í vestri og Stálpastöðin í austri, og ná hvert yfir jörðina um frátoldu skóglausu svæði á milli gilja ofan við bæjarhús. Vestan gilia verður 15,4 ha svæði, en svæði austan gilia verður 32,0 ha.
- Óbyggt svæði, sem er skilgreint ofan vegar, minnkar um 44,9 ha og verður 243,3 ha.

I greinarger aðalskipulags verða gerðar eftirfarandi breytingar:

- Tafla 23. Heiti fristundabyggðar á einstökum jörðum, flokkun og stærð svæða fristundabyggðarsvæði
- Upplysingar í tólfnum verða uppfærðar í samræmi við gerð og starð nýs fristundabyggðarsvæðis (E) og breyta stærð (C).
- Tafla 24. Lysing í afmörkum einstakra svæða (og hnittsetning) eftir jörðum fristundabyggðarsvæðis
- Upplysingar í tólfnum verða uppfærðar í samræmi við gerð og starð nýs fristundabyggðarsvæðis (E) og breyta stærð (C).
- Einig bælist við ný undirkrafla sem markar steffnu einstakra fristundabyggðarsvæða í kaflanum Reglur um fristundabyggð:

Fristundabyggð i Dagverðarnesi

Í landi Dagverðarness eru fimm svæði undir fristundabyggð. Tvö þeirra, (A) og (B), eru neðan Skorradalsvegar og hefur deiliskipulag þegar verið unnið fyrir stærstan hluta beggja svæða og bygging þeirra einnig langt á veg komin. Ofan vegar eru þrjú svæði; (C), (D) og (E). Efki hefur verið unnið deiliskipulag fyrir neitt þeirra og eru þau með óbyggð. Í fristundabyggðum (C), (D) og (E) er gert ráð fyrir stórum lóðum, að lágmárti 5.000 m²; þaðan er mikil útsýni yfir Skorradal, bæði inn dalinn og út. Gerð er krafat um hús með einhala þók, mænisteins samhlíða hæðarlínunum og hærra langveg til suðurs. Frágangur mannvirkja, efnis- og litaval skulu stóða að því að þau falli vel að umhverfinu.

Við hónum mögulegra aukahusa skal taka tilit til hönnunar, efnis- og litavalas fristunduhúss.

	Fristundabyggð C	Fristundabyggð D	Fristundabyggð E
Staðsetning	Ofan Skorradalsvegar, vestast í landi Dagverðarness	Ofan Skorradalsvegar, austast athafnasvæðis 2a	Ofan Skorradalsvegar, innan skógræktarsvæðis Q
Stærð (ha)	6,2	9,9	3,9
Aðkomu svæðis	Frá Skorradalsvegi	Frá Skorradalsvegi	Frá Skorradalsvegi
Lágmarksföldi lóða	5.000 m ²	5.000 m ²	5.000 m ²
Hámarksföldi lóða	13	20	8
Nýtingarhlutfall	0,05	0,05	0,05
Hámarksstærð aukahús m ²	35	35	35
Hámarkssalarhæð fristunduhúss	6	6	6
Hámarkssalarhæð aukahúsa	4,5	4,5	4,5
Mænisteins fristunduhúss	Samhlíða hæðarlínunum	Samhlíða hæðarlínunum	Samhlíða hæðarlínunum
Bakgerð	Einhalla	Einhalla	Einhalla
Bakhalli	2 - 15%	2 - 15%	2 - 15%

Afmörkun skipulagssvæðis og staðhættir

Dagverðarnes er í suðurhlíð Skálafells, tæplega miðja vegu inn með Skorradalsvatni. Hliðin er nokkuð brött en bæjarhús standa í aflatandi hvannum miðsvæðis á jörðinni, rétt ofan Skorradalsvegi (508).

Svæðið sem um ráðir afmarkast í vestri af landamerkjum Dagverðarness og Hvamms, í norðri af efri mörkum nýs skógræktarsvæðis sem fylgir að mestu 240 metra hæðarlínunum, í austri af landamerkjum Dagverðarness og Stálpastöðu og í suðri af Skorradalsvegi (508).

Gróðurþekja er slitrott að undanskildum túnum og skógræktarreiðum.

Tengsl tillögu við aðrar skipulagsáætlunar**Landskipulagsstefna**

Í landskipulagsstefnu segir: „Skipulag í dreifbýli gefi kost á fjölbreytti nýtingu lands, svo sem til ræktunar, ferðapjónustu og útvistar, í sátt við náttúru og landslag“ og „Skipulag landnotkunar stuða að efflingu ferðapjónustu í dreifbýli um leið og gætt verði að því að varðveita þau gæði sem eru undirstaða ferðapjónustu.“

Breytingartilganga þessi fjallar um að viðhalda þjónustu við eigendur og notendur fristunduhúsa í Skorradal, auka skjöl á svæðinu og fylgja útvistarmöguleikum í sátt við náttúru og mannlif, og samræmist þannig Landskipulagsstefnu.

Gildandi aðalskipulag

Í Aðalskipulagi Skorradalshrepps 2010 – 2022 er stærstur hluti lands Dagverðarness, ofan vegar, skilgreindur Óbyggt svæði. U.p.b. 40-45 ha þess verða færðir í landnýtingarflokkun Skógrækt samkvæmt fyrirhugaðri breytingartillögu. Auk þess verður svæði fyrir fristundabyggð, vestast á jörðinni, minnkað um 10,2 ha í 6,2 ha og nyttr 3,9 ha svæði skilgreint austarlega á jörðinni.

Deiliskipulag

Engar samþykktar deiliskipulagsáætlunar eru í gildi fyrir ofan Skorradalsvegi.

Forsendur og rökstuðningur fyrir breytingartillögu

Um árvald hefur verið stunduð skógrækt í Dagverðarnesi, auk þess sem þar er fristundabyggð. Nú eru svo komið að eigendur jarðarinnar vilja auka skógrækt og gera breytingar á afmörkum svæða fyrir fristundabyggðör. Stórt svæði ofan vegar er skilgreint Óbyggt svæði í aðalskipulagi, en landeigendur vilja ráæcta þar skógrækt, allt í senn til að skapa skjöl, auka frjósemi jarðarinnar og hafa af henni mögulegar tekjur í framtíðinni. Fristundabyggð C - F2 í landi Dagverðarness er enn óskipulögð og hefur engin uppybögging átt sér stað þar. Landeigendur vilja fá mörk svæðisins fjær bæjarhúsum í Dagverðarnesi og skilgreina nýtt svæði austan við fristundabyggð D - F2.

Fyrirhugaður samningur við Skógræktina er hluti af áætlan landeigenda að auka skógrækt á jörðinni. Áætlað er að gíra upp á Skorradalshálsi sunnibú fökist ekki í Lundareykjadal yfir í Skorradal. Með þessu er ætlunin að vernda númerand skógrækt í landi Dagverðarness þar með talið þá bírkísþóga sem eru bæði ofan og neðan vegar. Skipulag skógræktar á svæðinu mun fara eftir tillögum Skógræktarinnar þannig að fulltryggt er að vilt verða ákvæði 10. gr. reglugerðar um innflutning, ráæktun og dreifingu þúlntendura nr. 583/2000.

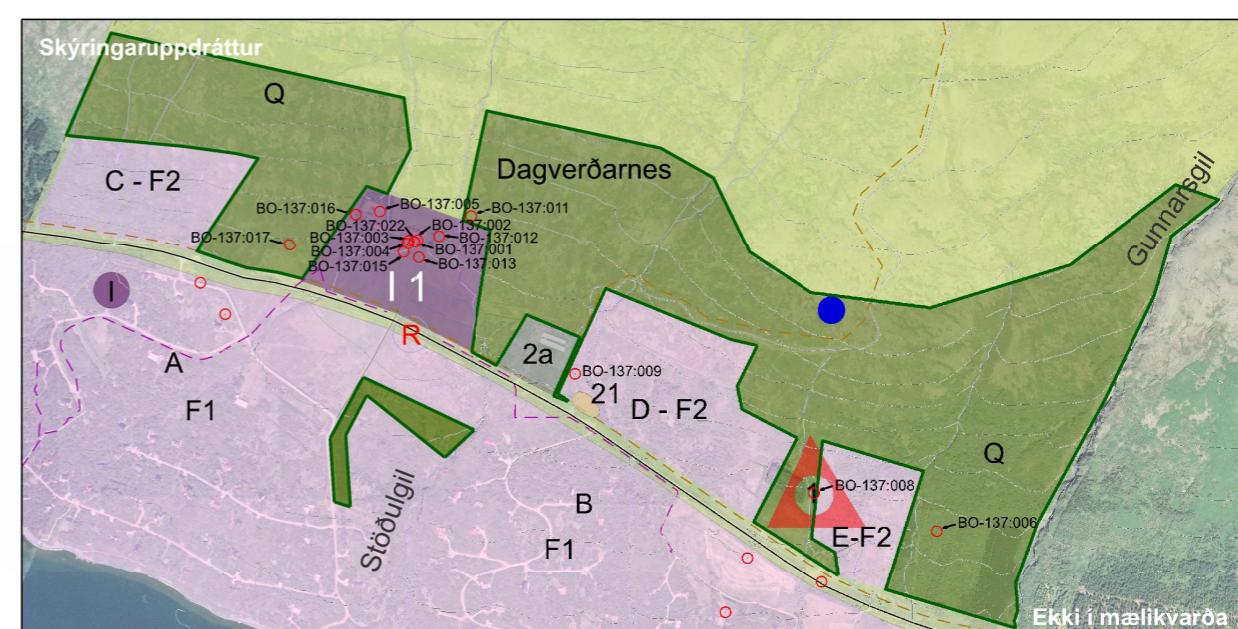
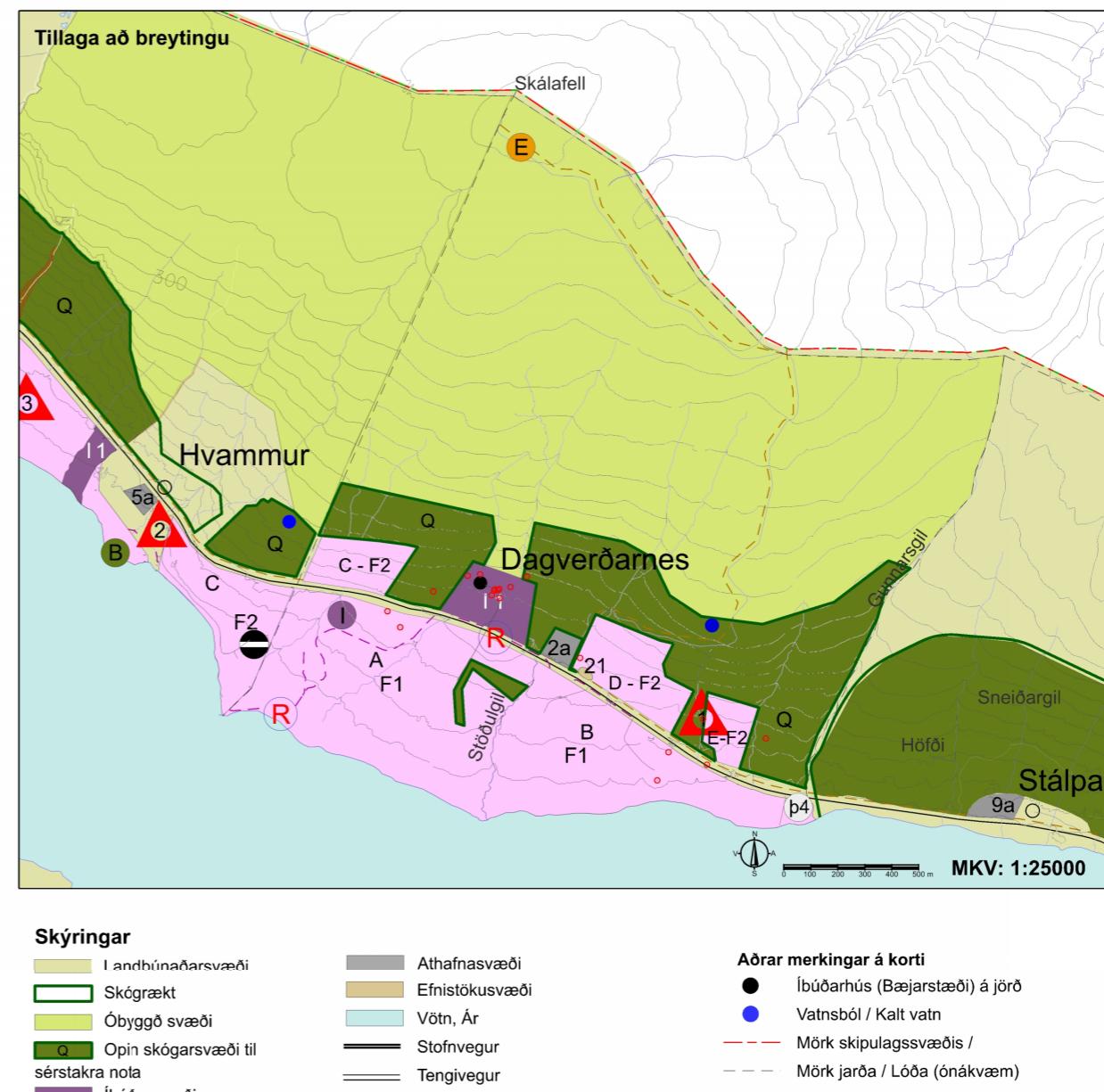
Náttúrulegur bírkísþógar er á vesturlíta fristundabyggðarsvæðis C – F2. Á þeim hluta fristundabyggðasvæðisins sem ætlunin er að skilgreina sem skógrækt með nýju skipulagi, er að koma upp náttúrulegum sprottnum bírkísþóga sem landeigendur binda vorin við að fái að vaxa og dafna þegar landið hefur verið fráða fyrir ágangi búfjá. Fyrirhugoð færsla á fristundabyggðarsvæði á reit E – F2 er þannig ætlað að vernda náttúrulegan vöxt bírkísþógar.

Rétt er að fram komi að fyrirhugað fristundabyggðarsvæði E – F2 er þar sem nú er betarhólf, þ.e. á milli asparskógar og greniskógar í austanverðu landinu. Bírkísþógar er aðallega nordan við fyrirhugað svæði og mun byggð á reitnum því ekki raska bírkísþóga í landinu svo neinu nemur. Þegar fristundabyggð verður deiliskipulögð verður sérstakar gætt að því að bírkísþóga verði ekki raskað.

Við gerð aðalskipplagsins sem staðfest var á árinu 2013 var aðkvæði 61. gr. Náttúrverndarlaða nr. 60/2013 í gildi og var því tekn afstaða til þess að bírkísþógar ofan vegar í Dagverðarnesi falli ekki undir ákvæði. Raunur var verndarkarðsálf 61. gr. þá viðtakara en nú er því með 28. gr. laga nr. 109/2015 var gerð breyting að b-löð 1. mgr. 61. gr. laga um náttúrvernum var dregið úr umfangi vermdar á bírkísþóga. Í athugasemdirn lagafrunarpsins um þá breytingu segir meðal annars „að ljóst sé að það séu ekki allir bírkísþógar sem einkennast af náttúrulegum nýlendum og aldursdrifingu sem nýja sérstakrar verðdar samkvæmt ákvæðinu heldur sé um að ræða sérstæða og vistfræðilega mikilvægum bírkísþóga og leifar þeirra. Bírkísþógar eru viða í mikilli útbreiðlu vegna náttúrulegum nýlendum, t.d. meðfram þjóðverum landsins. Verður því að telja heppilegра að þeir skogar sem sannanlega eru sérstæðir og vistfræðileg mikilvægir falli undir ákvæði sérstakrar verndar. Skógrækt ríkisins mun vera ábyrgð á því að meta hvad bírkísþóga um ræðir, eins og fram kemur í 7. mgr. ákvæðisins.“

Ekki liggur neitt fyrir um að Skógræktin hafi líði bírkísþóga ofan vegar í Dagverðarnesi falli undir skilgreiningu 61. gr. laga um náttúrvernd og á ákvæði því ekki við. Að auki hefur verið synt fram að að tillögur til breytinga á aðalskipulagi munu ekki raska bírkísþóga í landi Dagverðarnes heldur er þvert a móti verið að skapa betri aðstæður til að bírkísþógar á landinu nái að vaxa og dafna.

Aðalskipulag Skorradalshrepps 2010-2022 gerir nú þegar ráð fyrir fristundabyggð á ákvæðum svæðum í Dagverðarnesi og allar grunforsendur fyrir því að heimila fristundabyggðir í Dagverðarnesi og Skorradal koma fram í aðalskipulagi hreppsins. Sem stendur eru engar óselðar eða óleigðar lóðir í landi Dagverðarness. Fyrir liggur hins vegar tillaga að deiliskipulagi fyrir fjórar lóðir neðan vegar.

Aðalskráning forneifa

Árið 2003 var unnin aðalskráning forneifa í landi Dagverðarness. Tekið hefur verið tilit til þeirrar skráningar við staðsetningu fristundabyggðarsvæðis (E) og verður hún jafnframt höfð til hliðsjónar við áframhaldandi vinnslu breytingartillögu þessarar. Langflestir minjar eru að bæjarhólmum, þar sem engin breyting er gerð á landnotkun. Í raun eru aðeins tværnir minjar á svæðum sem færast að miðunum landnotkunarflokka auk minja sem eru rétt um nýja fristundabyggðarreitins.

- BO-137-017 Stórvároða hefur verið hlögn á stórum steini eða kletti. Vítad er að hún stóð þar um miðjan þriðja áratug 20. aldar, en hrundi í kring um aldamótum 2000. Néðri hluti hennar stendur þó enn og sést ágætlega. Ekki er vitað í hváða tilgangi varðan var hlögn. Efri þessa breytingu á aðalskipulagi er Stórvároða innan skógræktarsvæðis og skal forðast að gróðursetja tré of nærrí henni, til að koma í veg fyrir frekari skemmdir.
- BO-137-011 Stóðulígil. Þar voru kvíar en þær voru horfnar fyrir 1930. Grýttur hlöll er efst í túninu Stóðli, sem gilið dregur nafn sitt af, og eru leidir likur að því að þær hafi kvarnað verið. Stóðull hefur síðustu árin verið nyttr sem betarhólf en skv. breytingartillögu þessari lendir hann innan skógræktar. Forðast skal að gróðursetja tré of nærrí hlónum, til að koma í veg fyrir frekari skemmdir.
- BO-137-008 Ytristekkur er rétt austan við Kaldalæk, gegnt asparel. Stekkurinn er í lyngvaxinni brekku og er allur grasi vaxinn. Veggirnir eru mjög signir og engar grjóthólsur eru greinilegar. Mörk fristundabyggðar voru færð austur fyrir stekkinn til verndar honum. Forðast skal að gróðursetja tré of nærrí stekknum, til að koma í veg fyrir frekari skemmdir.

Engar minjanna eru á fríðlysingsaskrá Minjastofnunar Íslands, en í aðalskipulagi er gerð tillaga um að Ytristekkur híjti fríðlysingu skv. þjóðminjálgum nr. 107/2001. Tákn fyrir tillögum að þjóðminjavernar verður fær að réttan stað að upprætti, út frá hnittsetningu minja.

Skipulagsferli, kynning og samráð

Leitað var um umsagnar Skipulagsstofnunar, Vegagerðarinnar, Minjastofnunar Íslands, Skógræktarinnar, Slökkvilið Borgarbyggðar og Umhverfisstofnunar sbr. 1. mgr. 30. gr. skipulagslag nr. 123/2010 vegna lýsingar breytingar aðalskipulags. Lýsingin var auglyst þann 25. janúar til og með 19. febrúar 2019, á heimásiðu sveitarfélagsins og í Morgunblaðinu, þar sem bíður og hagsmunaaðilar voru hattir til að kynna sér lýsinguna og senda inn ábendingar. Einnig var opinn dagur að skrifstofu sveitarfélagsins þann 29. janúar 2019. Umsagnir bárust frá óllum umsagnaráðilum, farið var yfir þær og brugðist við þeim. Engar ábendingar bárust í lýsingarferlinu. Gert er ráð fyrir að tillaga breytingar aðalskipulags verður knytt ibúum og hagsmunaaðilum í maí 2019. Leitað verður umsagnar vegna breytingartillögu hjá effritoldum aðilum: Skipulagsstofnunar, Vegagerðarinnar, Skógræktarinnar, Minjastofnunar Íslands, Umhverfisstofnunar og Slökkvilið Borgarbyggðar í maí. Gert er ráð fyrir að tillagan verður auglyst í júlí 2019. Gera má ráð fyrir að tillagan verði tekin til aðgreiðslu og samþykktar sveitarfjörður í september 2019. Aðalskipplagsbreytingin tekur gildi þegar staðfesting skipulagsins hefur verið auglyst í B-deild Stjórnartíðinda og má gera ráð fyrir að það verði í október 2019.

Samp